

Katā ar pērschitichānu
par pāsti:
par gabu 1 rub. 60 kap.
" " " " 85 "

Katā bej pērschitichā-
nas Rihga:
par gabu 1 rub. — kap.
" " " " 55 "
" " " " 3 mehnešči 30 "

Wabj. w. teel isdohs fest-
deenam no p. 12 fahloht.

Mahjas weesis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpaschneeks un apgahdatajs.

Mahjas weests isnāht ween reiš pa nedetu.

Katā
par fludināschānu:
par weenas fleijas smaltu
rakstu (Petit-) rindū, jeh
to weetu, to tašda rinda
eenem, katā 10 kap.

Medakšija un ešpedijija
Rihgā,

Ernst Plates bilšču- un
grahmatu- druktamā pee
Peštera basnijas.

N° 18.

Sešdeendā 1. Mai

1876.

K a b d i t a j s.

Saunafahs šinas. Telegrafa šinas.
Gešchšemes šinas. No Rihgas: semneeku pagāša-litumi Baltijas gu-
bernijas. No Keizergagas: gohda pilna paglabāšana. No Saleneleem:
pahrs mahju pirkšchānu uš dšimtu. No Dubulteem: uguns-dšehseju manewere.
No Bejmāines pufes: iškaidrojums. No Wallas tuwuma: negehligs nedarbš.
No Iškštilē: nelāime zaur bumbas pahrsprahgšchānu. No Dinaburgas ap-
rinša: ne-šidewušeš laupišchāna. No Astrachanas: leeks wezums un reiš
muhšs.

Ahršemes šinas. No Franžijas: swarigi preekšchikumi. No Turines:
peekerta krahpšchāna. No Sijilijas: dabas parahdijums. No Bosnijas: dum-
pineeku wadona raksts. No Rihnas: dumpis. No Afritas: pahrestibas darbs.
Cartu tantinas dšihwe. Redš, tā war krahptees un peekrahpšs tapt. Rahšs
wahros pahrs iškiganeem. Sludras aishšit. Atbildes.
Peeliktumā: Rā diwi weenā nakti tika išahšiti. Graudi un šeedi.

Saunafahs šinas.

No Rihgas. Laiks, aushceem weheem puhšchoht, wifai
wehšs, tā ka tai nakti no treschdeenas uš zefortdeenu pat laba
kahrtina šneega usfniga. — Tas leelakais kugis, kas lihds
šchim Rihgas ohštā eebrauzis, ir tas Anglu damšflugis „Hek-
tor.“ Wijnšch waroht usnemt lahdiānu no lahdeem 1500
lastu rudseem un preekšch braukšchānas tam wajjagoht uhdens
dšikumumu no 15½ pehdahm. Wijnšch tilšchoht ar šlihpercem
lahdehts un usnemšchoht 44,000 šlihperus.

No Tehrpatas. Rā „Gesti Postimees“ šino, tad Igauni
zaur gubernatora kunga iškahdāschānu dabujšchi no ministe-
rijas to atļauschānu, iškrihoht ohtrus wispahrigohs Igaunu
dšeedāschānas šwehtkus Tehrpatā. Rā dšird, tad Igaunu
beedriba „Banemuine“ jaw pehrnā gadā luhgšchānu pehz at-
ļauschānas eefneegufe. Zil šchim brihšcham no šwehtku pro-
grama šina, tad šwehtki tiks notureti pa trihs deenu laiku.
Waj šchini wafarā šwehtki tiks notureti, to ihšiti wehl nesin,
tapehz ka iškrihošchāna daudš laika aishnem.

No Pehterburgas. Par seemas-šehju Baltijas gubernijas,
uš eefšchleetu ministēra peeprāšijumu, Widsemes un Kuršemes
gubernatori zaur telegrafu šinojšchi: Ši Rihgas. Seemas
labiba un ahbolinjch stahw wahji. Wini tikušchi apškahdēti
no plikšala un ir ipuwušchi, tā ka seemas lauki pa datai
ja-apax. Lauka darbi dāschās weetās, til ween ne Behrna-
was aprinkē, jaw fahkti. — Ši Jelgawas. Kweešchi un
ahbolinjch stahw wahji, rudši labi. Lauka darbi wifur fahkti.
Gaišs gan pastahwigi wehšs un leetainšch, bet preekšch lau-
feem derigs.

No Kronstadtes teel šinohts, ka tas leelais ledus daudšums,
kas tur no wafara wehja bija fahšihšs, tagad zaur seemela-
rihtu weheem ir aishšihšs, tā ka tagad ap Kronstadti ir uh-

dens tihrs un tur ar laiwahm un fugeem war braukt. Tah
lahu wehl ir ledus deesgan, tā ka labs laizinjch wehl aisees,
lihds wifur warehs nekawēti ar fugeem braukt. No Nehwa-
les pahri damšlugi mehginajšchi uš tureen aishbraukt, bet
ledus deht teem bija jagreeschahs uš Nehwali atpakat.

No Turzijas nāht arweenu raibakās šinas, kuras ihjumā
šanemtas jeh pašneegšim. Pa telegrafu atškrehja ta šina,
ka Franžijas un Wahzijas konsuli Saloniki pilšchētā tikušchi
no Turku eedšihwotajeem nonahwēti. (Salonike ir ohštā-
pilschēta Turzijas pawalstē Makedonijā). Zil šchim brihšcham
šinams, tad zaur tam dumpis zehlees, ka kahda kristiga meita
gribejufe peenemt Turku tizibu, bet no kristiteem tikufe kaweta.
Turki pahrs to šapihkufchi šazehlušchi dumpi un šahkufchi
kristitohs wajjacht un konsulus nokahwufchi. Turku teesās
nekš nedaroht, lai dumpineeki Turki tiktu apšpeesti. Rā no
Parihšes teel šinohts, tad Franžijas waldiba pawehlejuše uš
tureeni aishšihšch kahdus kara-lugus.

— **No Bulgarijas** teel šinohts, ka tur Turki šlepeni ša-
beedrojšchēes ar to nodohmu, kristitohs nokaut. Turku šal-
dati pee tam peebeedrojšchēes. Kawšchāna jaw efoht šahlu-
šehs, bet zil aplauti un kā tur wišs notizis, tas wehl šchim
brihšcham naw šinams. No Konstantinopeles teel šinohts, ka
tur atkal bijufe pahrgrohšchāna ministērijā.

No Spanijas. Bahwests, tā jaw lastajeem šinams, pufo-
jahs pahrs Spanijas kehniina brihwprahtigo ištirešchānohs ti-
zibas leetās. Tagad nu kehniinjch Alfons pahwestam aishlai-
dis wehstuli, kurā wijnšch iškaidro, ka Spanijas walstis ir
katotu walstis un ka zaur to neteekoht katotu tiziba kaut-ka
apšpeesta, ja zitam kristitahm tizibahm pilnigu brihwibu
šawās darischanās atļaujoht.

Telegrafa šinas.

No Kronstadtes tai 28. April. Kugošchāna eefahkta.
Wakar un šchodeen atnahza septini damšlugi. Sehgelu kugi
tuwumā redšami. — Pa Newas upi fahk atkal ledus eet, jo
Ladogas ešarā wehl daudš ledus.

No Berlines tai 29. April. Muhšu augstš Kungs un
Keisars ir nonahjis Berlinē un tika no Wahzijas Keisara pee
bahnušcha apšweizinahts.

No Filadelfijas tai 28. April (10tā Mai). Wakar tika
pee laba laika ar leelu grejnumu atklahta pašaules leetu išk-
stahde Filadelfijas pilšchētā (Amerikā). Leels pulks šwešchi-
neeku bija pee atklahšchānas.

Ceļšjemes sīnās.

No Rihgas. Pahr Baltijas pagasta-likumeem atrohdam ceļš „Rig. Btg.“ ņahdu is „Nowoje Wremja“ nemptu sīnu: „Semneeku pagasta-likumi Baltijas gubernijās, tā sīnās, tika 1866tā gadā prohweš deht is feļchi gadi eewesti. Pehz ņchi laika wini bija atkal jastahda waldbai preeļchā ar pahr-grohļņchanahm, kahdas dņihwē buhtu israhdijuņchahs par wai-jadņigahm, lai tad waretu tikt galigi apstiprinati. Dohtais terminņch is tahdu wiņhi bija jaw 1872trā gadā notezejis. Kā mehš is drohņcha awota nu dabujuņchi dņirdeht, tad muhņu augstakahs waldbas eestahdes ņchinis deenās ņahļņchoht pahr-luhkoht un pahrstrahdaht to ceļšch bijuņcha Baltijas general-gubernatora kanlejas ņakrahjuņchohs materialu pahr semneeku buhņchanahm. Semneeku pagasta-likumu leeta papreeļch is pahrņpreeņta wiņu triju guberniju semneeku leetu komiņijās, pee tam ņchihs komiņijās weenprahtigi atņinuņchās, ka semneeku pagasta-likumi tagadejā ņastahdā atņahjami ņpehķā ari turp-mak. Bet kad ņkatamees is waldbas noluhku, kas Baltijas gubernijas grib noņtahdiht is weenadu ņahwolkli ar tihri free-wiņņahm gubernijahm, un kad apdohmajam, ka no Baltijas guberniju semneekem nereti ņuhdņibas eenahņuņchās pahr muiņch-neekeem, kuru rohķā ņaweenotas polizeja un teefās, tad gan war zereht, ka ņcho guberniju semneeku pagasta-likumi pee gaidamahs rewiņijas peedņihwohs wehl ņipras paplaņchinaschanaš un tiks pehz teem likumeem pahr-grohņiti, kahdi preeļch wiņahm Kreewu walņis gubernijahm ņpehķā.“

No Kengeragas. Iņgahjuņchā ņwehdeena mums gadijahs nobraukt is Kengeragu pee enkurneeku ņtanizjas. Tē eerau-dņijuņchi ņlaga is puņmasta nolaiņtu jautajam, ko tas apņihwe. Par atbildi dabujam, ka weens enkurneeku kalps nomiris un par to jaw trihs deenas truhwu ņlaga plihwinajotees. Weh-laki ari redņejam, ņil jauki enkurneeku amata preeļchneeziba ņawu kalpu is pehdejo duņu pawadija. Wiņai aiņgrahbdami bija ko redņeht leelu laiwu, kura melns ņahķs, ar ņeltitu kruņtu wiņņu ņahweja, tam awlahrt behreneeki behru-dņeefmu dņeedadami. Ap leelo laiwu peldeja wairak maņas laiwinas ar uņwilltahm ņehgelehm, kuras ņehdeja enkurneeku amata lohze-ķķi ar ņawahm ņamilijahm. Tā tika miruņchais is Katlakalna kapeem par Daugawu pahrzelts. Is kapeem liķķi neņa enkur-neeku amata lohzeķķi un pee wina kapa tureja mahzitajš Kwoeger K. itin brangu rnu, kura uņteiza miruņcha tikumigu dņihwi, wina paņtahwibu un kreetnu iņtureņchanohs ņawds darbds. Tas wihs, kas ar tik daudš gohdu un lihdszetibu is pehdigo zeku tika pawadihts, bija Augusts Kristewiņchs, kas dņimis 1798. gadā un enkurneeku amatam 58 gadus no weetas un lihds ņawam pehdigam dņihwes wakaram bija uņtizigi kalpojis. Enkurneeku amata preeļchneeziba, tad nu par ņawu peenahkumu turedama, ņcha gohdiga kalpa iņture-ņchanohs zeenija un to ar tik leelu gohdu is tureeni pawadija, no kureenas neweens wairš atpaķal nenahķ. — ņchis notikumš mums atgahdinaja tohs wahrdus: „ņi uņtizigs un dņihwo tā, ka tawi drangi tewi is kapeem pawada!“ Kaut to iweens eewehrotu un ihpaņchi tee, tam liktenis is noweh-lejis ziteem kalpoht. Kas tā aiņet, ka it Kristewiņchs, tas is daudš wairak mantas ņchāi paņaulē ņakrahjis neka tas, kas ņintu tuhņtoņchus ņelta un ņubraba atņahj un ap kura krahjumu wehķi ņmeedamees mantineeki trako. Mihleņtiba un gohdbijaschana weenigi ween ņpehķ kapu puņchkoht un weena

ar mihleņtibas afarahm is ņahķa meņta ņmilņchu-ņaujina is daudņreisas wairak wehķts, neka ņeltiti kruņti un marmora ņtibi, ko dascheem par peeminu uņķet. Tē klahķ lai ari ņpihd enkurneeku amata gohds un ņlawa, jo „tikai weens labš ņaimneeks is laba kalpa wehķts!“ No ņawas puņes wehķejam, ka enkurneeku amatam papilnam tahdi kalpi buhtu, kahds tam bijis tagad Deewa preeļchā aiņgahjis Augusts Kristewiņchs!

—n.—

No Saleneekem. Jaw 1876. Rihgas rahķe, ka ņchi pa-gasta ihpaņchneezē, dewa ņaweem mahju rentneekem zaur ihpaņchi drukatahm lapahm sīnu, ka is preeļchu katram no teem ta teefiba dohda, ņawu rentes mahju par dņimtu nowirkt. Tajās paņchās lapās bij ari tee no paņcha Keiņera apstipri-natee pahrdohņchanas likumi iņņludinati. Lai nu gan ta pirk-ņchana tā bij nolikta, ka katrs daudš maņ pahrtizis rentneeks ņawu mahju par dņimtu wareja eepirkt, — tadehķ ka tikai 10 procentes bij ja-eemakņa un zita makņa tikai 1 procenti pa gadu no kaptala deldejoht 38 gaddš janolihdņina, — tad tomehr is pirkņchanu neweens nedohmahķ nedohmaja. Par nepirkņchanas eemeņleem leetaja daschadas tuņchās melu wa-lodas, kuras ka paņchi taunee gari tumņchus lautinus no ņchahda augliga darba atbubutoja. Kad nu wiņas tahš man naw eephejams ņchē uņrakņiht, ta lai peeteel ar kahdahm pahri, tahm wiņbreeņmigakahm. Wirmak ka ne-isbehgama ne-laime muhņu pirzeju ņagaidija ta ņemes dalischana is dweh-ņelehm, ko drihķā laiķā augstais krohnis isdarischoht, un tadehķ isdohta nauda buhņchoht tiklab ka ņemē nomeņta. Dhtrak at-ķal ta krohna talņe, kas muiņchneekem uņņpedischoht pawiņam lehti ņawu ņemi pahrdoht, ka trefnis mednis lohķā tupeja. Bet waj nu ņchahdi eemeņli naw tihri neeki? Kurņchs ņilweks tad to war par taiņnibu peenemt, ka krohnis atneens ņaweem pawalņtneekem to, kas teem ņķaidri peeder un isdalihs ziteem pawalņtneekem par welti? Waj atkal noņajihš tirgu, ņil lehti lai zits ņawu prezi pahrdoht? Bet tas jaw wezš eeradums, ka muhņeji daudņlahrt labaki tiz tahdus, kas wixeeem ko pa-ķluņi auņi eetņchukņt, neka teem, kas ņķaidri un gaiņchi runa. Labu padohmu laiņch pahr galwu, bet pehz meleem tura auņis jo plaņchi atwehrtas. Bet gohds Deewam ka ņchihs rindinas rakņtoht man naw ar apgruhtinatu ņirdi un beņ ze-ribas ņpalwa pee malas jaleek, bet ka to daroht waru mih-leem tauteņņcheem ņchāi sīnā ari ko preezigu pawehņiht. Muhņu pagasta wezatakji Z. K. ņchajā pawajarā, wiņahm melu walo-dahm muguru greeņis, pirmais muhņu draudņē ņawu mahju is dņimtu eepirka. Lai Deewš dohtu, ka nu wiņi winam ka pagasta galwai un wadonam ari ņchajā leetā palak daritu, no wina ņcho teizamu preeļchņihmi wehķā likdami. Lai ņet, aug, ņeed un kuplojahs muhņu draudņes pirmais gruntneeziba ņahds!

Sp. A.

No Dubulkeem. Kā „Rig. Btg.“ sīno, tad tai 18tā April Dubultu uguns-dņehņeji noturejuņchi ņawu maneweri. Daschi kungi is ņelgawas un Rihgas bija weefds atnahķu-ņchi. Zuhrmali pee Wez-Dubulkeem tika ņakrauta leela kah-pele darwas-muzu, petroleuma-muzu, ņauņas mallas un ņcha-garu. ņchi kahpele tika aiņdedņinata un kad wina bija pilnās leefmās, tad wina ņahķa dņehņt un kahdas minutes bija uguns pilnigi apdņehņta. Bee dņehņchanas tika leetahts tas par „ek-ņintkeeru“ noņaultais dņehņchamais. Tee pee ņchihs manewe-res klahķbuhdamee, kas dņehņchanas buhņchanu isproht, isņajija, ka „ekņintkeeri“ eņoht tee derigakee dņehņchamee riķķi preeļch

jhrmatu eklam. Dubultu uguns-dsehseju beedribai tika no E. G. Bornhaupta dahwinati diwi effiinkteeri.

No Beswaines puses tika M. w. 1mâ numurâ pasneegts sinojums pahr cetaisito grahmatu krahtuwi kraukleneeschu pagastâ. Schi sinojuma beigâs bija issazihst, ka dsirdoht, ka us teatera israhdischanu rikhojotees. Tagad mums sîna pee- fuhstita, ka mineta teatera israhdischana lihds schim wehl ne- efoht fagaidita.

No **Waltas** tuwuma. Ar preeku gan katreiz sinojam, labak lo laba neta flakta, tad tomehr tagad gribu par kahdu gruntineeku lo rakstih. Tas brauzis us Waltu un pretim tam braukuse weza feewina, kuzai bijis kas wesumâ un schi luhguse, lai schis efoht til labs un pagreeschoht zetu. Bet negehligais naw to klausijis, lai gan pasinis, ka ta, tai paschâ pagastâ dsihwodama atraiknite, bet brauzis, bes ka buhtu ari drufku zetu pagreesis, un apgahjis wezu atraikniti ar wifu winas wesumu aplahrt, ta ka weens pohds, kur bijuschis schkehreti kahposti eefschâ, tas pahrgahjis puschu un kahposti tikuschu us zetu isschkeesti. Ari paschâi gihmis dauhs tizis fadausihst, ta ka ohtrâ deenâ, kad pats scho rindinu rakstijis scho wezu atraikniti redseja, gan katram wareja schekli winas buht. Kauns gan no weena gruntineeka, kad ta iturahs. Tomehr negehlis wehl naw tizis pee teefas apfuhdschts, kur tas it ihpaschi buhtu pelnijis, ka lai tiktu par tahdu isdari- schanohs apstrahpehts. Kad pee dascha zita tas buhtu notizis, tad gan netiktu ta atlaisis. Waretum ari ta nogehla wahedu peefaukt, bet to turam apasch fawa gohda, gohdigâ lapâ to eelikt un peemineht, tapat ari ne-efam gribejuschi ta pagasta wahedu peemineht, negribedami teem ziteem ta pagasta grun- tineekeem ar to kaunu dariht, kad weens no winu kahrtas brahteem tahds negehlis, ka newar un nemahk ne gohdigai wezai atraikniti zetu pagreesit. Bet tas gan buhtu wehle- jams, ka ta pagasta waldischana scho tahdu nedarbu dsirde- dama, aizinatu scho tahdu nebehdneeku pee teefas, kas wezu atraikniti ta nerojis, un ka dabutu fawu pelnitu algu par tahdeem nedarbeem. Ari buhtu labi, ka gruntineeki scho tahdu nebehdneeku eewehrotu un pamahzitu, lai tas ta wairs ohtru reisi ne-isdaritohs, par lo pascham tahdam, ka ari katram ta pagasta gruntineekam kauns, kad tahds, kas ne wezai atraik- nitei zetu nepagreesch, bet to fabrauz un tomehr ir weens no gruntineekeem.

R. M.

No **Ischikiles** atrohdam eefsch „Rischfl. westn.“ schahdu sinojumu: Netahk no schejeenas dselsszeta stanzijas tai 23schâ April puika, kas lohpus ganija, atrada pilbitu granatu (sprahg- stochu bumbu). Bumba schi bija gulejuse no isgahjuschas wasaras lehgera laika. Lai gan saldati katru reis pehz schauschanas wifas nesprahguschas granatas nopeetni usmekle, tad tomehr schi bija palikuse ne-atrasta, laikam zaur to, ka buhs sem eeralufschs. Puika nesinadams, lo ar fawu atra- dumu dariht un kas tas ihpaschi ir, nonefa to it preezigs tehnam, teikdams, ka tur eefschâ gan laikam kahda paslehta manta. Tehws jik nezil pahr tahdahm bumbahm dsirdejis, atbild: „Tur ir gan manta, prohti pulweris, kuru mehs it labi warefim isleetahk.“ Lai nu scho pulweri waretu no bumbas dabuht ahtrâ, semneeks fahk bumbu ar ahmiru fist. Bet no tam pulweris, kas granatâ pa seemu bija labi usu- rejees, aisdegahs un bumba pahrsprahga, leelu nelaimi un behdas pee meerigahs familijas nodaridama. Zaur granatas

gabaleem puika tika nostis; tehnam fadragaja kahju, weenam feewetim, kas ari schi stahweja, apswilinaja gihmi. Daschi granatas gabali isskrehja zaur lohgu, rahmus un ruhtes fa- sisdami; daschi fasskrambaja mahjas-leetas un feenas. Gewai- notais semneeks tika ar nahkoschu dselsszeta brauzeenu aistwests us Rihgas kara-spitali dehl ahsteschanas.

No **Dinaburgas** aprinka. Kahdai nabaga atraiknei, kuzai wehl weens neleels dehl un masums semes, par lo tai 15 rublu arendes jamaksa, nebija to 15 rublu un no lohpeem til weena gohws un sirgs, lo wareja pahrdohk. Zitadi ne- waredama aismakst, wina pahrdohd fawu weenigo gohwi par 18 rublu, un 3 r. mahjas pametuse wed tohs 15 rubtus us walsis-mahju (волоостная). Gabalu pabraukuse fateel kahdu wihru brauzam, kam bijis ihstems labs sirgs. Wihrs usprasa feewai, kur brauzohk. Seewa ne-ispaschama wihra dohmas isteiza, ka wedohk renti makst un turklaht par fawu fuhru likteni schehlojufschs. Wihrs to dsirdejis prasa, lai to naudu dohdoht, bet ja ne, tad leelu nasi rahdidams beedejis, ka feewu us weetas nokauschoht. Nabadsite no bailehm trihzedama welf fawn naudu no kules un dohd, bet bijis leels wehjsch, tas naudu no rohkahm israhwis. Wihram zits nelas ne-atleek, winam jalaisch kahjas walam naudai pakat lihds mescha ma- lai; bet feewai Deews dewa fapraschamu, lo dariht. Seewa krita wihra sirgâ eefschâ un pa zetu us walsis-mahju, kas naw wairs bijuse tahu; aibraukuse kleefta pehz palihga, kas ahtri tur gadahs, schdahs tai pascha wihra sirgâ un brauz us to weetu, kur tas notika; bet tur wairak neta ne-atrada, ka feewas wahjo kehwi nokautu. Bahrbrauz mahjas un kamanas ismeklejoht atroh kamanas 600 rubl. un weenu leelu nasi. 200 rubtu no nandas isdalijuschu preefsch glah- bejeem, ta zita palikuse. Nosedfneekam tagad dsen pehdas.

P. G.

No **Astrachanas**. Ka tureenâs awise sino, tad nesent no- mira kahds 109 gadu wezs swejneeks Zwans Bitcharews. Schis wihrs neween fawa leela wezuma, bet ari fawa raiba muhscha deht eewehrojams. Preefsch kahdeem 50 gadeem mi- netais Bitcharews tika no kirgiseem fawangohst. Kirgisi winu peespeeda neween Turku tizibu peenemt, bet ari kahdu Kirgisu feewu apnemt. Dewinus gadus winisch pee Kirgiseem fadsihwoja, bet schis garais laiks nespehja remdeht wina il- goschanohs pehz fawas laulatas draudsenes un behrneem fawâ dsimtenê. Kad Bitcharews ar fawu peespeesto Kirgisu feewu jaw kahdus behrnus bija peedsihwojis, tad Kirgisi dohmaja. ka winam nu warohk pilnigi ustizetees un dewa winam wai- ral brihwibas. Te reis kirgisi us Kaspijas juhru isgahja us fawahm laupischanam, pee kam ari Bitcharewam bija daliba janem. Pee laupischanas Bitcharewam isdewahs rohlâ da- buht weenu laiwa, kuzâ atradahs laba teeja „raki,“ kas ir apreibinadams dschreens. Kirgisi „raki“ pamanidami fahka to dsert un driht peedschruschi stipri aismiga. Scho isdewigo brihdi nu Bitcharews isleetaja preefsch fawas atswabinascha- nas. Winisch aismiguschem Kirgiseem nogreeta makus jeb kules, kur tee fawu naudu paglabaja, eefahpa kahdâ laiwâ un labam zeta wehjam puhchoht winisch laimigi fawu dsim- teni fahneeda, kur winu, fen par nomiruschu dohmadami, ar leelu preeku apfweizina. Bitcharews, kas zaur Kirgiseem at- nemto naudu bija palizis par pahrtikuschu wihru, preezigi un meerigi fawu muhschu pawadija lihds firmam wezumam.

Ahrsemes sinas.

No Franzijas. Šhinis deenās Franzijas senats un weetneeku pulks šahf atkal fawas sehdešchanas. Pee pahrspreeschanas nahls deesgan swareigas leetas, prohti: spreedihs pahr kara-kugu un juhraš-karineeku likumeem, pahr sohda-atlaišchanu tahdeem, kas politikas leetas noseegušchees un pahr augstflohlu likumeem. Wiši trihs schie preekschlikumi ir swareigi preeksch Franzijas, preeksch mums jo wairaf buhs eewehrojama ta spreeschana pahr augstflohlu likumeem, jo no tam redsesim, zil tablu sneegjees ultramontaanu eespeeschana Franzija, kas zitadi ir deesgan brihwprahtiga un zentiga.

No Turines. Tureenas awises raksta, ka preeksch kahda laika bija laudis ispausta waloda, ka kahdai nonnei jeb muhkenei il peekdeenas asinis tekoht no peeres, rohlahm un kahjahm ta ka to fawa laikā bija isdaudsinajušchi no tahs jaw lasitajeem sinamas Franzuseetes Luises Lato. Teesas sinadamas, ka tahdi brihnumi arweenu bijušchi krahpšchana, lisa mahziteem wihtreem to ismekleht. Scho leetu ismeklejušchi wini dema tahdu isfkaidroschanu: mineta muhkene esohht garā pahrnemta un il peekdeenas fawas wahtis ar adatu jeb kneepadatu durstoht, kamehr is tam asinis šahloht tezeht. Wihu waijagoht flimneeku namā eelikt sem peeraudischanas, gan wahtis aisdishchoht un asinis wairs netezeschoht.

No Sizilijas teel sinohts pahr kahdu retu dabas parahdijumu, prohti netahlu no Tschefalu pilsehtas nogrima semē kahds zeems Guarasi, kuram bija kahdi 300 eedshwotaji. Tas bijis ta: tai nakti no 6ta us 7to April ap pusnakti zeema laudis isdirda breefmigu trohlsni apaksch semes; tuhliit peezehlušchees wini iset ahra us zelu un tani pašchā brihdi wini reds, ka semes wirja us leiju slihtsi un nami šahf sagahstees. Ne pilnu diwi stundu laikā wiši nami bija fagruwušchi un 10 nami pawisam semē nogrimušchi. — Kahdas 2 nedelas wehlati bija stipra semes-trihzešchana Korleones pilsehtā. Izbaiditi lautini zita nesinaja dariht ka usnemt swehtu staigašchanu zaur pilsehtu lihds deenai austoht.

No Bosnijas. Ka jaw lasitajeem sinams, tad Bosnija ari fazehlušchees us dumpi pret Turkeem. Šhinis deenās dumpineeku jeb nemeerneeku wadonis islaidis rakstu, kurā winšch fawus semes-brahlus usaizina us karu pret Turku waldbibu. Minetais raksts šahlahs ta: „Brahli! Jaw kahdus 10 mehnešchus Herzegowinā un Bosnija teel laisitas asinis. Tahs pašchas semes behri zits zitu nokauj; weenas tautas dehli karo brahlu-karā. Juhs sinat, mehš tikai tad pee kara-eerohtscheem kehramees, tapehz ka Turku walstis wihru apspeeschanu newarejam iszeest. Lihds šchim schie Turki isleeta sultana kara-pulkus preeksch tam, lai waretu muhsu fazelšchanohs preeksch atiwabinašchanas apspeest. Bet tagad wini usaizina muhsu brahlus us karu, lai brahlis brahli kautu! Sanemat muhsu brahtu swezinašchanu lihds ar to peekohdinašchanu, apdohmajat labi, pirms kara pret mums stahjatees. Juhs sinat, ka Turki juhju asinis nekad naw taupijušchi, ka juhs sem Turku juhga weenmehr smakušchi un zeetušchi gandrihs tilpat ka mehš. Juhs sinat, ka mehš wiši esam Bosneeschi, weenu walodu runajam un weenas tautas un zilts behri esam, tikai Turki muhs diwi dalās (lehgerōs) schkibruschi, lai muhs labaki waretu pahraweht. Ari zitās walstis ir pawalstneeki, kam daschadas tijibas, bet waj wini tamdehl weens ohtram nasi pee rihles leel? Dumpis muhsu

walsti breefmigi fazehlees. Tagad Turki mums ja-atidsen un wehl šhini gadā wini tiks is muhsu semes israiditi un tad mums atspihdehs brihwibas selta šaule. Juhju pretoschanahs neko nelihdschē, jo Turki walstis wairs naw ušturama. Wehl reis jums šakam, neklausat jaweem Turki spreekschneekem, paleekat meerigi, apkohpjat mahjas un laufus un apfargajat fawus behrus un peederigohs. Kam janoteel, kas notiks waj ar waj bes juhju palihdschchanas. Mehš taisnibu un brihwibu ar jums dalisim, juhs meeribā un meerā wareseet gohdaht Mahumedu, ka mehš krustu peeluhgšim. Ta štan minetais raksts. — Sche klahht wehl peeekam to siuu, ka sultana wezakais dehls esohht pasudis, tapehz ka winšch no nogistešchanahs baidijees.

No Rihnas. Daschas awises to wehsti ispaudušchas, ka Rihnas walsti iszehlees breefmigs dumpis, kas deenu no deenas wairaf isplatahs, ihpašchi wehl zaur to, ka tee preeksch dumpja apspeeschanas isuhktee kara-pulki ar dumpineekem jaweenojušchees un jaw wairaf pilsehtas fawās rohks dabujušchi. Dumpis diwi weetas iszehlees: eeksch Kwor-jingas un eeksch Šhan-si.

No Afrikas. Dahomeijas kehnišch bija Anglijas pawalstneekem pahri darijis un tapehz Anglijas waldbiba par to prasija no wina naudas atlihdsinašchanu, bet winšch leedsahs naudu maksaht, sohldams, ka scho peeprašschanu ar pulweri un šwinu atlihdsinašchoht. Anglija nodohmajufe, pee tahm diwi upehm, pa kurahm Dahomeijas walstei teel peewestas prezes, nolikt kara kugus, kas tirgošchanu aiskawedami minetai walstei zaur to padarihs leelu šahdi; turklat ari gan Angli apschaudihš Dahomeijas ohstu pilsehtas. Zaur to wifu gan sturgalwigais kehnišch tiks peespeests prasito atlihdsinašchanu ismaksaht.

Sartu tautinas dšihwe.

Muhsu leelā Kreewu walsti dšihwo fimteem tautas un tautinas, kurai katrai ir šawi ihpašchi darbi un eeradumi. Zilweku prahts, kas til sinkahrigs ka lastigala, labpraht gribetu isfinahht, ko ziti laudis dara, ko ehd, ko dser, ka usnesahs un lustejahs. Tapehz katrs fawu draugu satikdams tuhdat prasa: „Ko dšird no jauna? Waj nefas jauns naw gadijees?“ Zilweka garam nepeeteel arween ar wezahm leetahm; winšch grib arween ko no jauna dširdeht, redseht, baudiht, apbrihnoht.

Nesen atpatat mehš sinkahrigi lasijam kara-sinas no Rihwas. Dascheem tahs sinas dširdoht eekarša ta wehleschanahs isfinahht, kahdi tur laudis, ko tee dara, kahdas teem mohdes un dšihwes eeraschas. Buhtu teem spahrni bijušchi, tad wini to buhtu darijušchi, ko dara lastigala, kad ta eewehro zilweku kur kustamees un lohkamees. Tee buhtu aiskrehjušchi us to weetu un tur wifu smalti apluhkojušchi. Teem jaunu sinu kahrigeem par labpatišchanu, jautu laika kawelli un prahta jautrinašchanu te pastahstišchu fewišchli Sartu tautinas dšihwes eeraschas un darbus, kas ar muhsu dšihwes wihs nepagalam neja-eetahs un tadeht preeksch mums ir kas swezchš un jauns, tapehz patihkams dširdeht.

Sartu tautinas pastahwigs mahjollis ir Tschentes pilsehta, kas ir Rihwas tuwumā. Winas dwehsetu štalilis, wihrišchli un fewišchli, ir 46,000. Schi tautina ir tee atlikumi no Wez-Perseescheem, kas no feneem laikeem tani semē dšihwojušchi. Sarteem ir muhamedanu tijiba, ko tee septita gadu-fimteni no Arabeescheem peerehmuschi un wini runa Usbe-

keefchu walodu, kura ir fajaukta ar perfiſkas un arabifkas walodas wahrdeem. Mahzitee Sarti runa ari perfiſki un arabifki, bet kreewifki til reti kahdi. Zitas walodas tee nemaf nefaproht.

Sartu wihreeſchi fawu galwu nopuze pawifam pliku un tapeh; walka tahdu piſa-mizi, kà ziteif pee mums ſchihdi walkaja, ko tee fauz par kaljapufchu. Tohs kaljapufchus taifa feeweefchu rohkas no ſihda, ſamta jeb zitas kahdas drehbes un pee bagatakeem tee tohp iſrohtati ar ſelta waj fudraba pawedeeneem, jeb pehrtu-grefnumu. Uf kaljapufcha walka turbanu, ko tee fauz par ſalja un kas tohp taiſihts no balta muſelina, ſelta-drehbes, wilnaina jeb bohmwilnaina auduma. Garidsneeki walka til baltus turbanus pehz tahs no likumeem wineem preeſchraſtitas iſſkatas un ziteem mirſtameem tahdas mohdes ſalja naw brihw walkaht. Pehz pehrwes war kates neſt kahda tam patihl, tomehr kaza-wihri walka til baltu, kaufmani wiſwairaf ſilu un zitas kahrtas laudis daſchdaſchadu pehrwi. Turbanus walka ſemà un waſarà. Zepures reds til pee nabageem un behrneem un pee teem ari dikti reti.

Sarteefchu wihreeſchu weſcha paſtahw no linu-audeſſa krekka, ko tee fauz par jataf un kas ſchuhts pehz ſchlaſſwahrfu mohdes. Tas ſneedsahs apaſch zekeem un tohp apaſch kruk-tim fajohſts. Ohts weſchas gabals ir ihſas biſſas, kas apaſch zekeem ar bantehm tohp apſeetas. Seku teem naw jo wiru kahju-awawi ir auti un pahr teem tohp walkati jahbaki no ſaſiana jeb zitas kahdas miſkſtas ahdas, wiſwairaf ſali ar miſkſtahm ſohlehm, ko tee fauz par meſi un kam naw nelahdi papehſchi. Pahr teem meſi walka galofchas, kas no tahdas pat ahdas taiſitas, bet ar purnu-galu un papeſcheem. Purnu jeb pirſtſegals ir ſchaura, weenu werſchofu gara, ſihwa ahдина, kas uf augſchu leekts iſſkatahs kà radſtaſch waj lipina. Papehſchi jeb apſezes paſtahw no ihſchka refna dſeſes zilindera, bet lai neſlihdetu un ſmulaki iſſkati-tohs, tad tas zilinders tohp aptihts ar ſmallu wara-ſihgu. Galofchu ſohle ir wiſzaur iſſita ar maſahm naglinahm, ar apalahm galwinahm. Reti fur til atrohhd muhſu mohdes ſahbakus.

Wihreeſchu wirsdrehbes ir ihſi, ſchauri un weegli puſſwahrfi jeb kamſoti ar peedurknehm lihds elkonehm jeb pawifam beſ peedurknehm. Pahr teem puſſwahrfceem well tohs ihſtus wirſwahrfkus, ko tee fauz par ſarpai, tas ir muhſu waloda, no galwas lihds kahjahm. Tee wirſwahrfi tohp iſgrefnoti ar trefehm, ſelta un fudraba iſſchunumeem. Leelmani ſwahrfceem uf muguras walka laut kahdu ar pehrlehm iſrohtatu bildi, wirſwairaf un mihtaki puſmehneſi, judoſchà ſtahwà, kas pee Zſlam- jeb Turku-tizigeem noſihme ſwehtumu.

Pahr teem wirſwahrfceem well wehl kaſchoku no aitu-wilku- jeb kaſu-ahdahm, kas no tahda paſcha greeſeena (ſchnites) un apwilkt ar tahdu paſchu drehbi, no kahdas tee wirſwahrfi ſchuhti.

Sartu johſta ir paſchtaifita, no laut kahdas drehbes un pehrwes, plata un gara, kas daudſkahrt ſalikta tohp, daudſ-reiſ ap gurneeem tiſſita. Ceſſch johſtas ſalohzjumeem tee glaba nandu un wehſtules. Johſtas weeta walka ari platu ſilſnu jeb ſamta banti ar fudrab-apseltitahm jeb atmina ſprahdſehm. Sartu wihri neſ pee ſawas johſtas kreifajods ſahnds, ceſſch pehrweteem waj iſſchuhteem ahdas makeem pee ſewis arween tahdas lectas: Dunzi ar ſpizu druſku lihku-

galu, maſu galodinu, ihſenu, ſchkehres preeſch bahridas un uſſu-puzeſchanas, framu un kemmes.

Kad Sartu wihri uf zelu dohdahs, ko tee wiſmaſaf jahſchus dara, tad wiru zela apgehrts naw wis leeli manteti jeb ſpizi baſchliki, kà pee mums, bet wiru zela apgehrts ir dikti platos wehja-biſſas, kas ir ſchuhtas no wadmalaſ waj ahdas, melnas jeb dſeltenas un alaſchin ar ſihdu iſſchuhtas.

Ar teem wirſwahrfu ſtuhreem tohp kahjas aptihſtitas un tad platbiſſes wilktas pahri pahr ſwahrfceem. Piſſeſchtas un mahjas tahs wehja-biſſes newalka; tahs til ir zetoſchanas uſwalks.

Kalka-drahnas, ſchales un lakatus Sarti nemaf nebruhke. Wiru kallis un krukhtis ir gandrihs arween plikas. Zimduſ tee ari nepaſihſt. Sawas rohkas tee eeranj ceſſch tahm garahm wirſwahrfu waj kaſchoku peedurknehm un tà iſſarga no auſtuma; jo til ſaltas ſeemas, kà pee mums, tur naw.

Sehnu behrnu-drehbes naw zitadakas, kà leelu zilweku. Likumi Sarteem, tapat kà katram muſelmanim, pawehl, galwu un zitus meefas lohzeklus pehz ceſſeſchchanas gludeni noſchkeh-reht, uhſas puzeht un apzirpt un kad walas ir, wiſmaſaf peezi reiſ par deenu, tas ir preeſch katreifigas Deewa luhgſchanas, ſewi maſgatees. Katra tahda maſgaſchanahs ir ſawadaka, kas grohlahs pehz tahs tai palaf nahſdamas luhgſchanas. Tomehr til teem augſtmaneem wiſas tahs zeremonijas ir ſinamas, praſti laudis no tam maſ ko ſina. Tapat ari augſtmani maſgajahs bahdes-namòs, bet praſti laudis ceſſch walejahm upehm, zaur ko pee teem pehdejeem, zaur ta leela karſtuma wainu, atrohdaſ daſchadi ahdas iſſitumi.

Sarteenes proht daſchadi puzetees un grefnotees, par ko es pehz runaſchu, tagad til peemineſchu, kà neween lepoſchanaſs, bet ari pahrleeziga ſihda-drehbu bruhkeſchana pehz wiru tizibas-raſſteem gandrihs par grehku tohp uſſkati, un ka wi-nahm ceſſch gehrbſchanahs un uſweſchanaſs jaturahs pehz teem preeſch tam dohteem preeſchraſſteem.

Starpà paſtaſtiſchu zito ko un wiſpirms, kà weens balbeers kahdu augſtmani puzejis. — Zaukà rihtà atrahf bahridu-dſinejis Sarts kahdu augſtmani uſpuzeht. Do uf krehſla ſehdinajis wiſſch tam aptin ap kaſlu bohmwilna drehbes gabalu, kas warbuht bij baltis bijis, bet tagad no taukeem un melnumeem peleks iſſkatijahs. Do padarijis wiſſch ſala: „Biſmila,“ tas ir, ceſſch Deewa wahrda, un tad nemahs no kahda bailes radidama bikera ar ſawu delu uf augſtmana galwas ſprizeht ſiltu uhdeni. Do aplaiſtijis tas ſahf atkal rihtweht uf wiſahm puſehm, kaſlu gludinadams un pahr uſajim un uhſahm braukadams un arween „biſmila, biſmila“ ſaukadams. Leelmanis pee tam nemaf nepakuſtahs. Balbeeris pahrleezina-jees ka puzejamai galwinai nu ahda miſkſta patikuſi, nem puznafi no ajotes un ceſſch ſawu darbu no pakauſcha. Lai gan galwa nemaf ſeepeta, tad tomehr leelmana melnee boeſe matini tà kà ſarini ſturſchledami ween behdſa no galwas, puzedamam gar degunu, un krita uf ta iſſlahta drehkina. Ar galwas mateem gataws tizis, bahſa tas puznafi atkal ajote un kehrads leelmanim pee bahridas. Bluhza ar ſawahm ſtandſinahm uf weenu un ohtru puſi, nogreeſa tad pahri par luhpu no weenas puſuhſes weenu puſi, ceſſchta kungam degunà un tad nonehma to drehkinu no kaſla un plezeem. Galwa un waigs nu uſpuzehts, bet wehl japuze, jaſtaipa tee ziti lohzeſki. Balbeers noſweeſch to drehkinu uf ſemes, ſaleez kundſinu paknubu uf preeſchu un ſahf tam rihtweht muguru,

pee kam tas arween fauz: „Bismila, bismila!“ Muguru, roh-
las, kaku, fahnus un to pliku galwu labi kreetni faberfis un
nobrauzijis, balbeers pehdigi ar ehmigu waigu un leelu wei-
klumu, ar abahm rohkahm us reisi, brauz kungam pahf feiju,
ta ka abi ihfchki skreen zaur usazihm un tad ar nolaihtahm
rohkahm un dfitu pallanifchanohs tas atkaphjabs fahau nohst.
Kungs pazelabs, issteepjabs, apwelk fawu kamsoli un eedohd
balbeerim 20 kapeikas par to puzechanu.

Kad tahda puzechana ir pee leela gohda-nesefa, tad war
gan dohmatees, kahda ta pee teem prastajeem mirstameem.

Sartu zilts, kaut gan ne ihsti stalta, tad tomehr ir deefgan
fmuka. Apafsch waigs, ehrgla-deguns, leelas azis, melna
bahrsda naw pee teem reti. Atrohdamari ar gaischeem un
farkaneem mateem, bet mas. Leeli wihri pee teem mas atroh-
dami, turpreti ir redsehts weens isaudfis pundurichts, til weenu
arfchinu leels.

Sartu behrni, tapat sehni ka meitenes, zaur zaurim ne-
moht, ir smuki un faheti. Til tas ir ne-isdibinams, kapeh;
pee feeweefcheem tohp wairal bakaini waigi eeraudfiti neta
pee wihreefcheem. Warbuht ka teem truhst ihsti ahrstefchana
waj baku pohstefchana, jeb tee falschi ahrstefjabs; jo dsird ka
wihri un feewas dsenoht labdaru amatu un zituss mehginohht
dfeedinaht ar diwu baloschu asinim. Sarti esmoht ari pret-
gisti atradufchi, par prohwi opijumu pret skorpiones nah-
wigu kohdeenu.

Sarti ir meeriga un gohdiga tautina, ziti no teem pase-
mojabs par lihdejeem, bet ziti ir gohda-flophi. Wini naw
duhschigi, ir flikti jahjeji un it ihpafchi flikti karotaji. Wini
mihle naudu un andeli, pat behrni us tam dsenabs. Kam
til 20 lihds 30 ruotu naudas, tas jaw fahl andeletees, jeb
zitadi ka fawu kapitalu wairoht. Nauda pee Sarta wifu
ko eefpeh, it ihpafchi, kad tas ir nabags. Par naudu
winam nefas naw dahrgafs, daschreis wina familijas laba
flawa ari ne.

Ubagu stary Sarteem naw dauds, lai gan ziti no teem it
labi zaur darbu fawu pahrtitu waretu nopelniht. Kahds
jauns, flais, wewels ubags, kas pa tirgu deedelesa, atbildeja
us tahs prastifchanas: Kapeh; tas labal nestrahda? „Tapeh;
ka es to amatu no mana tehwa un tehwa-tehwa esmu man-
tojis.“ Sartu garidsneeki ir nabagi un neel-kalbji. Tee,
gribedami peedereht pee fwehteem, isleekabs ka tahdi, kas buhtu
peepilditi ar fwehtu garu un tad fahl no hiteem laudim
atschirtees un garigi blehnotees, kamehr ziti dabu krihtamu
ligu waj zitu kaiti. Bet par to nefas, tee tohp par fweh-
teem usskatiti un peh; wina nahwes ka tahdi pagohdinati.
Gelsch Tafchentes ir weens fwehtektu (ordens) fabeedriba, ko
kahds fwehtuls wahrda Behaib-din dibinajis. Pats tas
fwehtuls nomiris un netahht no Bucharas aprakts nu tohp
no Widus-Afijas eedfihwotajeem lohti pagohdinahts. Tas
ordens ir isplatijees pa wifu muselmanu rihstupusi un wina
grunts mahziba ir, weens ohtram palihdscht. Tapeh; wini
ir bagati, kas bruhke dauds opijuma un zituss meefas
preefus. Tee wisi ir neprejeti un weeni paschi Tafchente
apdfihwo weenu pilsehtas datu. Ubagochana ir wina amats,
kaut gan tee ir jauni un weweli zilweli.

Tafchente amatneeku masal neta kausmanu, tomehr no pa-
fcheem Sarteem ir skrohderi, sahbalneeki, kaleji, bekeri, gald-
neeki, mahlderu u. z. w. Ja, Tafchente ir weens Sarts
pulksten-taisitajs, kas pats to skunsti eemahzijees, kaut gan

pee wineem pulstieni reti atrohdamari. Tagad jaw daschi
Kreewu amatneeki tur aigahjufchi, no kureem Sarti warehs
ko mahzitees. Tee jaw ustaisijufchi weenu pilsehtas datu un
fawos namos krahnas eemuhrejufchi, kas pee Sarteem nefas
naw. Sarti stahw wehl us pirma attihstifchanabs kahpeena.
Teem ir dauds semes-augtu jeb produktu, bet tee tohs neproht
isstrahdaht. Tafchente naw gandrihs neweena fabrika. Til
bohmiwinahs drehbi tee leeleem pulkeem ausch un pahrdohd.

Tafchente ir til semkohpifchanas un andeles pilsehta. Ar
semkohpibu darbojabs tas leelakais eedfihwotaju pulks, bet
eelfch tam wineem naw nefahda leela gudriba un eerikte, til
ta augliga seme un tas fwehtibas pilnais gaisa strehtis tohs
laudis ustura, zitadi pee tahdas darba-rihlu nepilnibas, pee
tahdas strahdafchanas kuhtribas un wafaras leela karstuma,
teem usbruktu truhkums waj babs, bet tagad pat firmgalwi
newar atgahdatees fliktus gadus waj dahrgus laikus redsejufchi.

Tafchentes lauki un dahrsi gut wijapfahret ap pilsehtu
pa Tschirtschikas upes abahm pufchem pee Karautu kalna kah-
jahm, un ari stary teem kalneem, kas no pilsehtas ir redsami.
Februara mehnescha widu wehl us teem kalneem ir sneegs,
bet pee kalna kahjahm jaw eefahl sakohht. Us tirgeem tad
pahrdohd ne-iskaitamu pulku mescha-pihlu, stahri tad atkal
us basnizu jeb moscheju apateem tohrneem eenem fawus wezus
lihgsdus. Semes strahdneeki tad pufdeenas kaita til eelfch
bitchem ween ir gehrbufchees, un spohscha faule dedfina wina
plikas, bruhnas muguras. Februar widu eefahlabs wina pa-
wafaras un darba-laits. Sartu arklis, (ko tee fauz tisch)
pastahw no weena abos galds leekta kohla, kas iskatabs
tahds S, ka Franzufchu raffihts S, kura wirsgalu arajs
tura fawu rohla, kamehrt apafschejais gals ar weenu leetas
dsels lemescha palihgu semi usplehch. Bahris wehrschu well
to arklu, kas ir aishugti pee dihtsteles un dihtstele pati apsti-
prinata ta lihla kohla widu. Wagas dsitums ir diwi wer-
schofu. Kad arajs fawu darbu pabeidfis, tad winsch panem
no arkla to lemesi, aishahsch few ais johstas un to ta aishet
us mahjahm. No tam war atskart, zil smags warbuht tahds rihts
un kahda lihdsiba tam ar muhsu arkleem. Tomehr Sarts ar
fawu arklu par deenu usar ne masal ka diwas tanepes, tas
ir peh; muhsu mehtra gandrihs pufohtras kara-weetas.

Sartu ezescha (ko tee fauz mala) pastahw no diwahm
krustifku ween pahf ohtru fasetahm kahrtihm. Weena kahrti
ir kohla tapas eefistas, pee ohtras peejuhds diwus wehrschus.
Gzetajs stahw ais tahs tapu kahrts pascha widu un grohsa
fawus lohpus. Kahds tur dsihwodams Kreewu Tartars ef-
moht fahjis ar Kreewu arkleem un ezeschahm laikus apstrah-
daht, bet tam tad nefas ne-esmoht audfis. Sarti par tah-
deem lauka-rihleem neween brihnijufchees, bet fludinajufchi
un gaidijufchi mahautizibas auglus. Tas pats Tartars eerik-
tejis pee Tschirtschikas upes dsels-leefchanafabriki, bet Sarti
to nopohstijufchi, un ta bijusi ta pateiziba par to labumu, ko
tas wineem gribejis eewest. Bet tagad preefch ta apgabala
ataufusi jauna pafaula un kalns un leija gaida pahrlabofchanu
no kalonistu rohkahm, kas tur nu apmetabs.

Strahdajamu lauku leelums grohsabs peh; katra ihpafchneeka
bagatibas. Bagati laudis apstrahda kahdas 25 puhra-wee-
tas, nabagi masal. Pee Sarteem ari, ka pee mums, ir tahdi
puffchelneeki, kas pee wineem ne par puf, bet par treschu
un zeturtu graudu laukus apstrahda, un pee tam ir peetikufchi.

(Us preefchu wehl.)

Neds, kà war krahptees un peekrahpts tapt.

Breekfch mas ween gadeem atpakat eepirka Widssemè kahds semes-mehrneeks weenas semneeku mahjas par dsimtu. Birzejs patš pehz fawas mahzibas un amata stahwolka peedereja pee tahdu lauschu kahrtas, kureem pee gruntsweetu pirkfchanas ih-paschas preekfch tam pehz likuma nofazitas prozentes (pofch-lina) augstam Krohnmim par labu bij jamakfa. Ihsi fakoh, winfch bij ekkemts. Kad nu winfch nebij bagats wihrs, bet til zaur fawa amata ruhpiigu kohpfschanu un fahfigu dshwi bij tilbauds kapitata eekrahjees, ka wareja dsimtkungam tahs wajjadfigas 10 prozentes par pehrkamo mahjas-grunts wehr-tibu eemakfahnt un tahs wehl wajjadfigas fihlas isdohfchanas par kontraktas apstiprinafchanu (koroboreereschanu) u. t. t. fegt, tad mehrneeks farunajahs ar kahdu no faweem tuweem radeneekeem, kurfch pee semjuwalstes peedereja un ta tad uf wina wahrda to mahjas pirkfchanas-kontrakti norakstija. Mehrneeks, gohda-wihrs buhdams, nowehleja fawam radeneekam par wina labfirdibu, ka fcham nebij leedsis, uf wina wahrda to kontrakti norakstih, kahdus 6 gadus fawas mahjas fainnee-zibu west un wifas eenahfchanas, — ar isnemfchanu til weenigi to tam dsimtkungam itgadus makfajamu prozentschu un tahs kapitata masinafchanas naudas — few par labu isleetaht. Bet kas nu wehlat isnahza: Mehrneeka radeneeks eekfch fcheem gadeem bij eekrahjees few kreetnu naudas-grafi un ari eekahrojis fawa tuwaka namu, kam dauds patezibas bija parahda, un kad pa to starpu mehrneeks few jaunu dshwojamo ehrbergi lika usbuhweht un to mahjas waldbibu no fawa radeneeka atrafstija, tad beidsamais — ekur firdsap-sinafchana! — wiuam ihfi atbildeja, ka tahdas dohmas lai leekoht pee malas un lai esohht peetizigis ar to, ka fchis tam to pee mahjas eepirkfchanas islikto naudas sumu atdohdoht.

Kà nu mehrneekam ap firdi bij, to til jo pilnigi war tahds atsiht, kam lihdsiga fchai klismai peekrahpfchana warbuht dshwes gahjumà ir preekfcha nahkufe. Winfch uf fawa rade-neeka bij uftizejees un ta tad fawà starpà nebij nekahdu no-taifschanu fleydhis, un no leekahm isdohfchanahm isfargatees gribedams nu til neschehligi bij krahptees un peekrahpts tapis. No fuhdseschchanahs pee teefahm faproshtams ari newareja it nekahds labums atlehkt; jo wifas weetas til wina radeneeks, kà tahs sinamas mahjas ihpaschneeks, bij norakstih. Ta tad peekrahptam mehrneekam bij ar to meera japaleek, fo wina radeneeks dewa, un tas no wina jaun-usbuhwetais ehrbergis janoplehfsch.

Scho pasinojumu beigdams es wehl no fawas pufes peefprauschu pahra pantimus:

Uf tuttcheem wahrdeem palaištees,
Raug, ka war kohfi peekrahptees. —
Bet wihrs, kam ta tiht alotees
Un faweem radeem aisleegtees:
„Dr fawu gohdu saudejis
Sew leelu fawu usfrahwis!“ —
Tam draugu peetruhfs ahtrumà,
Daschs greefch jaw rikhtes lihdmà!! —

J. W—ck.—

Kahds wahrds pahr tshiganeem.

Behrnà gadà Mahjas weefis pajneedsa faweem lasitajeem rakfju pahr tshiganu nebhufschanu, pee tam peeminedams nedarbu, fo tshigani nodarijufchi, behrnu nosagdami, un kà no-

sagtais behrns tizis tshiganeem atnems. Bet kad nu tshiganu nebhufschana daschs Latwijas apgabalds wehl plauktin plaukt, tad nekas netaitehs, kad wehl fcho leetu fche drufzja pahrrunasim.

Kà jaw sinams, tad tshigani jaw wairaf nelo 400 gadu pa Giropu aplahrt wasajahs, katlus lahpidami, lohpus un zilwekus puhfchlodami, rohlas raudfidami un kahrtis lifdami, dahwanas ubagodami un aunelus sagdami. Daschs wal-dibas ir raudfijufchas tshiganus eeradinahnt pee pastahwigas dshiwes uf weenas weetas, bet lihds fchim tas nekur naw is-dewees; tshigani ta fakoh ir dsimufchi wasanki.

Nereti dabu dsirdeht, ka tshigani gan fche gan tur laudis peekrahpufchi un apfagufchi, un tatschu wehl arweenu deefgan tahdu weentefigu lauschu, negribam fahzht mulku, rohdahs, kas ar tshiganeem nokulahs, ar teem firgus mihdami un tohs pee fewis peeturedami un apkohpdami. Kapehz wini to dara? Pa leelakai datai is mulkibas un mahru-tizibas, pa datai ari is bailehm. Mulkiba un mahru-tiziba tikai tshiganeem ustura wina wasanku dshwi, jo kurfch prahtigs zilweks gan ees ar tshiganu firgus mainiht, sinadams, ka tshigans tikai tad mainih, kad winfch warehs peekrahpt jeb sagtu firgu eedoht, ar tshiganu tikai firgus mainih neprafcha, mulkis un tikai mahru tizigais uf tshiganu pestekem pakaufees, teem lifdams fawus lohpinus pret sagteem un fehrghahm apfinteht. Starp mahru-tizigeem ihpaschi feewas un meitas peeminamas. Dascha laba feewina par kahrschu islikfchanu jeb rohlas raudfifchanu, daschreis ari par to, lai wihrinu atbur no brandwihna dserfchanas, atdewufe wilnas kufchkiti un linu gohrstiti, fweesta pitschlinu un kreima lahfiti. Dascha meita, kas newar feewas deenas fagaidiht, bet ar flubu grib wihru dabuht, wehl jo wairaf tikufe apkrahpta. Tshiganeete apfohlahs tahdai meitai wihru peeburt, ja meita winai dohfschoht fawu basnizas uswalku preekfch apfinteschanas un ja naudas ir, ari kahdus rublischus. Lehtiziga meitina eedohd, bet wehlat gaida pagaididama, neds bruhngans rohdahs neds tshiganeete rahdahs. Nu peekrahpta, fawu nabadibu tshiganeetei atdewufe, war ar truhkumu fawu mihlestitibu remdeht. Ar til dauds lai peeteet par peerahdifchanu, ka mulkiba un mahru-tiziba dohd tshiganeem usturu. Daschs ari no bailehm nedrihtst tshiganu aisdihht, baididamees, ka tshigani atreebdamees wina ne-apsohj jeb „farkano gaili“ ne-ustlaisch jumta galà.

(Zurpmat beigums.)

Skudras aisdihht.

Smalki fagrusta sehwele (fehres), ar smalku zukuru famai-fita, teek tur nolikta, kur skudras eeradufchahs. Zaur to skudras aisbehg. Wilkums Wetterich.

Atbildes.

- A. B. — B. R. 3 rubl. fanehmam, ta tad 65 l. fums pateek par labu. Fufsu isklaidrojumu pehz eefpehchanas isleektosim.
- Gre. S. — R. Fufsu dseefminas naw wis nederigas, bet mums til dauds tahdu dseijolu peefuhfitu, ka newaram noteikt, kad Fufsu dseefminas warefim leetaht.
- R. — neis. P. Pehz eefpehchanas tiks isleetahts.

Redakzija.

Lihd 29. Aprilim pee Rihgas atnahkufchi 451 lugi un aisgabjufchi 242 lugi. Struhgas atnahkufchas 89.

Atbildebams redaktehs Ernst Wates.

Rā diwi weenā nakti tika isahrsteti.

Ja kas buhtu usluhkojis Kakišču Behtera mahjas ar wi-
feem laukeem un plawahm un ganibahm, un ar wina bran-
geem sirgeem un flaišteem lohpeem, tad tam, ja tas fkolhā
buhtu mahjjees faflaitišchanu un reišinašchanu, gan waijadsetu
faziht: „Teefcham Kakišču Behteris ir turigs un bagats
faimneeks un gan war dohmaht, ka efoht taijniba, ko daschi
nahburgi stahsta, ka winam kahdi tuhštfofchi rubuli buhfchoht
uf intrefehm.“ Waj tad winam nepeedereja tahs mahjas?
Wina tehws jaw tahs mahjas bij pirzis par dsintahm un
wisu naudu tuhliit uf galda bij aismalfajis; tad Behteris pats
wezas rihjas weeta staltu ehrebegi bij ustaišijis ar dastinu
juntu, un fchai jaunā ehrebegi winfch dšihwoja ar fawu faimi.
Wina flehts bij pilna ar wifadu labibu, tā ka Kakišču Beh-
teris nekad pawafarā, kad wifā ziti faimneeki bij usnehmufchi
magasihnes parahdus, ne weenu graudinu nebij leenejis. Stali
winam stahweja bes ziteem darba-sirgeem, diwi stalti melni
ehrefeli, ar kureem winfch swehtdeenās brauza uf basnizu. Wisu
fawu mahju winfch glihti bij apfohpis un ari leelu ahbetu
dahru cetaišijis, tā ka il katris, kas Kakišču mahjas no tah-
leenes eeraudšija, wareja dohmaht, ka tur efoht kahda masa
muischina, kur kahds prahtigs faimneeks walda, kas fawu se-
mes-kohppchanu labi proht. —

Bet tomehr, mihtlais lasitajs, ne wifs ir selts, kas spihd.
Un tapat ari bij Kakišchōs. Jo jebfchu Kakišču mahjas
no ahrpujes gan jauki islikahs, tomehr eefchpuje maf jau-
kuma bija. — Tahs istabas gan bij tibri isflauzitas, leeli lohgi
ar gaischahm ruhtehm gan ne-aistureja faules gaischuminu,
labs sofa un labi krehtli gan stahweja istabā un leezibu dewa
no faimneeka bagatibas, gufamā lambari gan stahweja glihti
ustaišita weeta (gulta) ar balteem palageem un smuku raibu
deki aplahta un ari kahdā masā lambarinā wehl bija gulta
preefch weejeem un tomehr, mihtlais lasitajs, tu tak labpraht
nebuhtu palizis par nakti Kakišchōs, jo tewim tur nemas ne-
buhtu bijis pehz patifchanaš. Un ja tu gribetu sinahst ka-
pehz, tad es tew gan waru faziht, ka fchai mahjā nebija
wifs pehz kahrtas. Tu laikam jaw fahzi dohmaht, laikam
tur naktis kahds spohks bij redsams, kas cebaidija tapat swe-
fchineelus kā mahjas laudis. — Tewim tur nemas newaija-
dsetu baiditees no spohka jeb no zita kahda baidelka, par ku-
reem mahnu-tizigee laudis daudf ko šin stahstitees. Nekahds
spohks nedf baidellis tewi nemas nebuhtu isdšinis no Kaki-
fchu mahjahm ahrā, bet tewim tomehr nebuhtu patizis, tas
gars, kas fchinis mahjās waldija. Un kas bij wainigs, ka
tahds nelabs gars tur waldija? Tas stahrks tak wainigs
newareja buht, kas uf angstas refnas leepas fehtas widū
fawu perekli jaw no ilgeem, ilgeem gadeem bij ustaišijis un
il katrā gadā riktigā laikā diwas jeb trihs nedekas pehz Mah-
ras deenas no tahtahm semehm atpafal pahrnahza usmekledams
fawas wezas mahjas, kur tas nekahdu ihres naudu nemaf-
fadams mehdsja apmestees pa wafaru. Jo tas bij pahreleeku
gohdigs un bahregš lungs, kas par fawu mahju waldija kā
veeklahjajs, un kam nepatika wifa negohdiga buhfchana, ta-
pehz tas neweenam fweefcham stahelkam nelahwa tuwu nahst fawam
pereklam, bet pats gan dšihwoja pilnā meerā un weenprahtibā
ar fawu stahrka-mahiti un ar faweem behrneem. — Spoh-
keem ari Kakišchōs newareja buht patihkama weeta, jo tur

ne-atradahs nekahdas wezas pufšagahsufchahs ehkas, jo, kā
peeminejam, nezil ilgi ehrebegis no jaunā bij ustaišits, un
ari wifās zitas ehkas bij jaunās un labi kohptas un spoh-
keem, kā sinams, aifween tahdas labi apkohptas weetas reebj.
Tas nelabs nemeera gars, kas fchinis mahjās waldija, nebij
meklejams tanis ehkās, bet wifwairaf kur zitur. —

Kakišču Behteris fawā laikā gan bij brangs puifis, kas
meitahm patikt wareja. Wina wezali agri bij nomirufchi un
Behteram, kā weenigam behnam, aštahjufchi wifu mahju.
Buriņu Behteris, wina krusstehws un mahtes brahlis, wina
bij usaudšinajis. Bet kā ari daschs labs bagats jaunkundšufch
jaw pee laika fewim isrehkina, ari bes Tehrauda un Tullija
rehkinašchanas grahmatinahm, zil leela kahdreis wina mantiba
buhfchoht, ko wezali winam aštahfchoht, kad tee wairs ne-
buhš dšihwi, un jaw, wehl behrns buhdams, pee fewim dohma,
ko winfch kahdreis darifchoht ar fawu bagatibu un kā winfch
fawas mantas deht no ziteem tilfchoht gohdinahts un zeenihis,
tapat ari Kakišču Behteris jaw behrnu gaddš it flaidri sinaja,
kam peedereja Kakišču mahjas un kā winam bij daudf man-
tas un krusstehwa kalpi un puifchi gan fargajahs winam
preti runahst, un ari pats fkolhmeisteris daschkahrt luhloja
zaur pirksteem un ne-eehdrihstejahs winam kahdu taunu wahrdu
doht, kur tas gan uf zitu nabaga behrnu buhtu bahrees jeb
to ari daschkahrt drufzin isfufajis par wina nerahntibu un
nepaklausifchanu. Kas nu tad wareja brihnotees, ka Behteris
walika stuhrgalwis un pahreleeku lepnis un angšprahtigs. Winfch
jaw mahjeja pawehleht un rahst tapat kā kahds generata-leel-
lungs, bet tomehr winfch nekur nebij mahjjees paklausiht; un
kas naw kalpojis un kalpodams mahjjees paklausiht, tas wifā
fawā muhščā ne-ismahjjees pawehleht. — Bet starp daschahm
zitahm leetahm, uf ko winfch, behrns buhdams, dohmaht ne-
dohmaja, ari fchi leeta bij, ka ta flaišta meitina ar silahm
azim un gaischeem mateem, kas ar Behteri kohpā fkolhā
gahja un ar wina sehdeja tai pajchā benki, un kas aif-
ween to sinaja, ko winfch pats nesinaja, ka ta kahdreis buh-
fchoht wina laulata draudšene. — Jo netahstu no Buriņeem
bija Alkfchnu mahjas un tur dšihwoja kahds nabags faim-
neeks ar faweem weenpadšmits behrneem, no kureem weens
flaitstals bij par ohtu. Bagatiba gan nebij atrohdamā Alkfchnōs,
bet wifwairaf nabadsiba, jo ja Alkfchnu faimneeks buhtu gri-
bejis usluhkoht to semi, kas winam peedereja, un to, ko winfch
no faweem laukeem plahwa, un to eenahfchchanu dalihst ar
weenpadšmit, tad winfch gan ar Andreju un Wihlipu, teem
Jesus mahjkeem, waretu faziht: „Bet kas tas ir preefch
tik daudf laudim? Bet Deems gan swehtija ari to masu-
minu kā, ka Alkfchnōs nekad nepeetruhta tahs deenifchigās
maises preefch til daudf ehdejeem, nedf ari apgehriba, jo Alkfchnu
faimneezs bija gohdiga, kaupiga un darbīga feewa, kas zil
spehdama fawam wihram palihdseja, un laba mahte, kas ari
par faweem behrneem labi gahdaja un tohs usaudšinaja deew-
bihjafchana. — Uf to wina gan luhloja, ka behrni tibri bij
majgati un apgehrti un neftraudija apfahrt ar faplehstahm
drehbehm. Gan preeks redseht fcho behrnu pulku, kas kā
jaukas pukites anga un til rahtni un paklausigi bij. Si-
nams, pee tahda behrnu pulka mahte newareja dohmaht, fa-
wahm meitahm eegahdahst leelu puhru. Bet tā pee fewim
dohmaja, ka meitas wiflabakais puhš efoht deewbihjafchana

un mihlestiba firdi un darbige rohla. To preeku wina gan nedabuja redseht, ka weena no winahm meitahm tika isprezeta, jo pirms ta wezaka meita isgahja mahziba, wina faslima un nomira. —

Bet ta, ka fchi gohdiga mahte dohmaja, ta nu gan nedohmaja ari wisi ziti laudis, un it fewischli ta nedohmaja tee ziti bagatee fainneeki pagasta. Jo, kad no Alfschuu meitahm ta wezaka, Edde wahrda, bij usaugusi un skaisi un glihti apgehrta ar paschautahm drehbehm swehtdeenas gahja us basnizu, tad gan daschs no teem bagateem fainneeku dehleem pee few ta dohmaja: „Alfschuu Edde gan ir skaisita meita, un tas man gan labi patiftu, wina par fewu nemt.“ Bet kad nu tee wezaki nomanija, ka tas wehjsch puhta no Alfschuu pufes, tad wina tuhliit bij gatawi, isdshst to uguni, kas fahza degt dehla firdi, gan ar sawadu uhdeni un ne ar tahdu, kas akas iswerd. „Ja tu Alfschuu Eddi nemsi par fewu,“ ta wina mehdsfa teikt, „tad peeluhlo, kur tu ar wina waresi palikt; muhsu mahjas mehse wina ne-usnemsim. Tu ar wina kohpa badu wari zeest, jeb zitur kur tewim weetu mel-leht, jo preeksch Alfschuu Eddes mehse sawas mantas ne-efam fakrahjuschi. Muhsu mahjas tahda pirtneeka meita neder, jo sirgu un gohwi newar kohpa eejuhgt wahgos.“ Un tahdas sahles katru reis palihdsjeja un lihds ar jauno mehnesi atkal bij pagalam wisa mihlestiba. Jo pirtneeka meitas deht taf neweens labpraht negribeja atstahnt tehwa-mahju un pee ziteem fainneekem deenastu mekheht. Un to nereti war useet, ka pee prezbas dauds puifchi wairak us to luhlo, zit leels bruhtes puhrs buhschoht, nefa us to, kahda ta bruhste ir, un tas tapat noteek pilsehtas ka us semehm. —

Bet, kad nu Rakischu Behteris pats bij usnehmis tehwa mahjas, tad tam nemas newaijadseja neweenam luhgt nedohtmu prasht, kuru meitu winam buhschoht ismekheht par laulatu draugu, ari ne krusstehwam, jo ari Burinsch nu nedrihstseja winam preti runahnt. Rakischu Behteris drihs redsedams, ka winsch bes fainneezes newareja walidht par tahm leelahm mahjahm, gan dohmaja pee fewis: „Bagatas bruhtes tewim pawijam newaijaga, jo tu pats deesgan bagats esi. Ja tu par fewu nemsi Alfschuu Eddi, tad tewim gan buhs labs laulats draugs un laba fainneeze; jo wina gan ir darbige meita, un tapehz, ka winai nefas naw, ta tewim buhs labi pasemiga un paklausiga fewa.“ — Un ta winsch prezeja Alfschuu Eddi un pats Alfsnis bij pilna meerā ar tahdu snohtu un dewa sawu swehtschanu teem jauneem laudim. Un daschs labs, kas agraki Alfschuu fainneeku nemas nebij usluhkojis, tagad wina it laipnigi usrunaja to redsedams waj nu krohgā, waj nu us zeta, — wiss — ta bagata snohta, Rakischu Behtera deht. —

Kad nu laudis deesgan bij isbrihnijuschees un to bruhtpahri aprunajuschi, tad Rakischos kahsas tika nodsertas. Ar leelu gohdu tas bruhtpahris eenahza basniza, un wisu azis skatija us teem kahneekem; jo Rakischu Behteris, apgehrts ar jauneem melneem pehz Wahzu mohdes taisiteem tuhfa-swahrkeem, weda pee rohlas sawu Eddi un ta ari bij puschkota ar smuku krohniti, un abeem pakal nahza tas krusstehws un Alfsnis ar saweem desmits behrneem. Kad nu tee kassu-laudis eenahza basniza, tad scholmeisteris it jauki spehleja us ehrgelchm ar wifahm balsim, wiss Behterim par gohdu, jo scholmeisteris pee few dohmaja: „Ja tu gribetu taupiht tawu skunsti, tad ari Rakits taupihse sawu nandu un druzjin wairak wehja ari

neko ne-istaisa! Es nu gan nesinu, par kahdu Bihbeles pefschinu mahzitajs lihdsibu tureja, nedf ari waj fchis jaunse pahris ta ka Tobijas, ir eefahjis sawu laulibu ar swehtahm luhgschanahm, bet tik to ween sinu, ka ar leelu, leelu gohdu istaisija tahs kahsas un ka tee kassu-laudis Rakischos trihs deenas papreezajahs un ka wisi rabi un dauds draugi tur tika zeemoti, jo Behteris gribeja rahdiht sawu bagatibu.

Tahs pirmahs deenas un nedetas pagahja it jauki, Eddi deesgan darischanu bij, apluhkoht sawu jaunu mahjas buhschanu un wirtschapti, un ari apmekleht wifas draudsenes un radus, un pee teem rahditees ka jauna Rakischu fainneeze; bet jaw tagad muhsu jaunai fainneezei likahs, it ka winas Behteris taf buhtu ahtrs un teepigs wifas leetas un wairs nemas tik jauks un labfirdigs un lehns, ka agraki. Ja nu wina rohla buhtu nehmuši un druzjin lasijusi tai leela mahjas Bihbele, ko mahzitajs wineem kassu deena bij dahwinajis, tad Eddi tur gan kahda weetina ko buhtu usgahjusi par teem „bahrgeem“ kungeem, kam paklausiht ari kristigam zilwekam peenakhahs, jo teem labeem un lehneem kungeem paklausiht, ta gan masa un weegla leeta. Bet ta ta leela mahjas-Bihbele palika us sawa plauktina un putekli tur gan krahhahs, bet tomehr ta no plauktina skatija us Eddi, it ka ta winai gribetu faziht: „Ja tu to sinatu, ko es sinu, tad tewim gan buhtu palihdsets.“ Bet Eddi ne-usmelleja to ahrti, kas winai wareja palihdsseht, bet labaki to labdari, kas winai newareja palihdsseht, t. i. wina newehma rohla sawu bihbeli, un ispuhdsjeja tam kungam sawas behdas un luhdsfa no wina palihdsibu, bet wina gahja pee sawas wezas mahtes-mahsas un istahstija tai sawu firds-skunjibu. Bet pee schahs wezas mahtes-mahsas gan peepildijahs tas jalams wahrs: Bezums ne-issarga no mulkibas. Tas gan pareisi un labi buhtu bijis, kad ta wezene winai buhtu mahzijusi, ka winai peenakhahs sawam wihram paklausiht un winam pa prahtam dariht, bet wiswairak ka winai ta mahzija: „Eddi, mihla, tu nu wairs ne-efi Alfschuu Eddi, bet bagata Rakischu Behtera laulats draugs un fewwai peenakhahs sawu wihru labi mahziht. Kad winsch grib, lai tu ko dari pehz wina prahta, tad ari tu wari prasht, lai winsch dara pehz tawa prahta, jo weens tik labs, ka ohtris. Paluhlo, waj tad winsch ne-atmetihse sawu teepigu prahtu un darihs pehz tawa prahta, ja tu winam parahdi, ka tu winam taunojees. Winsch tad laitam tuhliit nahzihs un glaudidams us tewi fazihse: „Eddi mihla, selta aztin, manim gauishi schehl, ka es tewi esmu eekaitinajis, newem taf par taunu, ko es sawa ahtrumā esmu runajis; es tuhliit wisu grihu dariht, kas tew patihst.“ Tahs bij tahs sahles, ko ta weza mahtes-mahsa Eddi bij mahzijusi un Eddi us mahjahm eijoht dohmaja: „Tas taf bij labi, ka tu pee wezahs mahtes-mahsas biji aishgahjusi, ta tewim taf ir dewusi it labu un prahtigu padohmu; jo ta ihsti to naglu ir trahpjuši.“ Bet ka fchi nagla paschai Eddi zaurspeedischoht zaur firdi, to wina schobrihd dohmaht nedohmaja.

Ne zit ilgi pehz tam, kad Behteris atkal kahdreis bija tahds teepfcha un stuhrgalwis, tad Eddi tuhliit wihram preti runaja, fazidama: „To es dauds labaki saprohtu nefa tu, un tu wari faziht, ko gribedams, es taf to nedarischu.“ Rakischu Behteris stahweja ka apstulbohts, it ka sibins preeksch wina kahjahm buhtu eespehris, jo tas winam nemas nebij nahzis prahta, ka ta lehna un laipniga Eddi waretu runahnt tahdus wahrdus. Un kad nu Behteris neko ne-atbildeja us winas wahrdem, tad

Edde fahla dohmaht: „Luhl fche, tas bij labi; mahtes-mah-fai taf bij taifniba.“ Bet Behteris ne wahrdinu nefazidams ifgahja pa durwim ahra. Bakarâ winfch atkal atnahja mahjâs, fehdeja pee galda ar fwehrodamahm azim, bet runaja mas un ari Edde nerunaja dauds; un kad wini wehlejahs ar labu nakti, tad fche wahrdi flaneja til fkarbi un wini firdis bij til aukstas, kâ ta Janwara mehnescha nakts ahra. — Tâ tas bij tai pirmâ reise. — Bet kad preefch Zahneem nakts-falna uftriht rudju-laukam, tad ari weena pate falna nereti ifpohsta wifu plaujumu, un tapat ari nereti weens stribdis stary laulateem draugeem war ifpohstih wifu mihlestibu wiau firdis. —

Behrni wineem nebij, un warbuht, ka mihlestiba un weenprahtiba wiau stary atkal buhtu radufchahs, ja Deews wiaus buhtu apfwehtijis ar behrneem; bet tâ tas nemeers un karfch stary abeem palika jo deenas jo leelaks. Jo zitu reis nu atkal Behteris gribeja, lai winam buhtu taifniba, jo winfch dohmaja, ka nu esoh wina reise, un tapehz, ka neweens no abeem negribeja fawu prahtu laust, tad nu ari dsirkstetu ne-peetruhka, no kuzahm aisweenu leels uguns zehlahs. Neweens negribeja pasemotees un no ohtra peedohfchanas ifluhgtees, bet if katriis pastahweja pee fawas taifnibas; Kakifchu Behteris tapehz, ka winfch bij tas wihrs, Edde, tapehz, ka ta bij ta feewa, un feewa taf aisween gudraka par wihrun un tâ aisween palika pa wezam. If deenas nu bij leels karfch stary abeem un Kakifchu Behteris dohmaja, usluhkodams fawus brangus firus un fawu pilnu flehti: „Ko man wis tas palihds? ko man palihds wifa bagatiba un wifas mantas, ja man if deenas tahds nemeers un karfch ar manu laulatu draugu;“ un Edde dohmaja: „Ko man palihds wif flaihti lohpi, wif audeliks, kas man ir fchiristi un wif, kas man peeder, ja mans wihrs tahds ahtrs un teepigs,“ un ta gan daschlahrt raudaja fawâ lambari, kad Behteris bij us lauleem, dohmadama us to laitu, kad wina wehl bija fawâ tehwa mahja pee fawahm mahfnahm un brahlifcheem un tur dsihwoja meerâ un laime. „Tad tu gan bij nabaga, bet tomehr tagad wehl jo nabagala esi nêla agrali,“ tâ Edde tad pee few dohmaja.

Kad nu ari daschlahrt tas karfch mitejahs us ihfu laizinu, kâ gawenu laika un ap Mikeleem, kad wini pehz weza eera-duma mehdsja lihds ar wifu pagastu eet pee Deewa galda, un leeldeenâs un zitôs leelôs fwehtfôs, tad tomehr atkal drihs pehz tam tas karfch no jauna eefahjahs. Un tas bij tas launs gars, kas waldija Kakifchu mahjâs un par ko pimit runaju.

Gan abeem tâ karodameem jaw tee gadi bij usnahfufchi, kuzôs wineem gan wajadseja tilt pee gudribas, jo Behteram jaw bija 47 gadi, un Edde bij til trihs gadus jaunaka. Nemeers un dufmas nu gan nepadara neweenu zilweku par flaihtaku un ihpafchi padara, ka feeweefchi paleel nejanfi, tapehz ari Sihrafs jaw faka par launu feewu: „Tahs feewas launums pahwehufch winas gihmi un dara winas waigu til tumfchu, kâ maifu.“ Kur Eddes laipnigahs azis bij palikufchas? kur winas farkani waidfimi? Ari Behteris weenadi ifflatijahs tâ fa-ihdsis un faruhdsis, un jaw fimtkahrt winam bij fchehl, ka winfch nabaga pirtneela meitu bij nehmis par feewu. —

Bet nu atnahja Andreja deena. Ahra puhta stipra wehtra, lectus fchnahfdams krahfdams peefitahs pee lohgeem. Beh-

teris un Edde fehdeja istabâ. Edde bij ifdohmajufchs brauft us pilsehtu un tur fewim nopirkt us fwehtkeem jaunâs drehbes. Bet kad nu ta bij isteikufi fawas firds wehlefchanahs, tad tas bij, it kâ dsirkstete buhtu eefprukufi muzâ, pilnâ ar biffahlehm. Sa-ihdsis Behteris ar duhru usfita us galdu un ais leelahm dufmahm blahwa: „Un to es tew wehl weenreis fazifchu, til teefcham, ka mani nosauz Kakifchu Behteri, to tu nedarifi. Neweenu paschu fohli es ar tewim ne-iseefchu no mahjahm ahra, ja tu pirsi tahs jaunâs drehbes. Waj tewim gohda-drehbju naw, ko tu wari walkaht us fwehtkeem? Ja to tawa mahte finatu, tad tai wehl kapâ nebuhtu meera. Ta gan Deewam pateiza, ka ta faweem weenpadfmit behrneem wareja doht maifes reezeenu un katram eegahdaht paschauftas drehbes.“

„Ko tu runa, besgohda,“ Edde tuhlt tam blahwa preti, „tu manim wehl pahmeti manu mahti, kas jaw fen kapâ guf. Nabagi mehâ efam bijufchi, tas gan ir taifniba, bet lupatâs nekad ne-efam gehrbufchees un maifes ar nekad mums ne-peetruhka; tew nemas nepeeklahjahs manim pahmest manu nabafibu. Ja tu buhtu gribejis prezeht bagatafu feewu, tad tu to gan wareji dariht un ari Alfchnu Edde buhtu dabujuf wihrun un wehl dauds labaku nêla tahdu, kâ tu — bet tâ — bet tâ — un no leelas un stipras runafchanas Eddei klepus usnahja, tâ ka nu wais newareja kihweht.“

„Kaut taf klepus tewi noschnaugtu ar tawu leelu muti,“ tâ Kakifchu Behteris ais leelahm dufmahm blahwa, „tad tewim un manim atkal laimas-mahte fmaiditu!“

Bet Edde neweenu wahrdinu parahdâ nepalika wihrun un tâ stribdedamees wini gahja guleht, kates fawâ lambari un fweeda tahs durwis ar tahdu waru, it ka tahs wainigas buhtu bijufchas pee fcha stribdina. Laulkâ gan lauzâ wehtra, bet jo stipraka wehtra wehl plohsijahs abeju firdis. —

(Us preefchu wehl.)

Sawada Dseefma.

Bunduls. Klau, Scheibul, waj tu fini ko jaunu?

Scheibuls. Ne; kas tad nu notizees?

Bunduls. Ko dohma, draugs, no fchihâ leetas? es ari mahku nu dseefmas taifht! —

Scheibuls. G, ko nu tahdus neelus fahz plahpaht; kur tad tu to mahzizees?

Bunduls. Ja, to es eemanijohs til tapat, patâ no fewim. Prohti, es lasu faufas un flapjas, preeka- un gaudu finges. Kahdu reis perfchu jeb rihmu-grahmatinâ fchiristiju, lapu pa lapai, un tad pa wahrdam no kattras perfchas us papihra usrahtiju. Bet — ko dohma — fcho darohht no nejauufchi kahda flawena eedohma man prahtâ eefchahwahs: waj es newaretu no fcheem wahrdeem atkal kahdu perfchu falikt? — Nu es nehmu it nopeetni fcho leetu preefchâ: mehginaju gan weenu meldinu, gan ohtru, un t. t., tanehr tafchu pehdigi weens at-trahpijahs, kuzâ wif tee wahrdi fagahja. Luhl, tâ nu man weena perfcha jaw bij gatawa. —

Scheibuls. Oho! tad ta perfcha, kur meldinâ ween wif wahrdi turahs; bet kad nu meldinu atnem, ko tad?

Bunduls. Nu ja, tad! ta ir zita leeta. Bet es jaw ar neweenam fawas dseefmas bes meldina nodohdu! —

Stahmera Zehlabs.

G r a u d i u n s e e d i .

Rà daschdeen pasaulê raibi eet.

Mahrtinſch. Nu mihlais draugs, tew isgahjuſcha ſeema ari dauds ſlahdes dahrsâ nodarijuſe.

Mikelis. Ko nu buhs dariht, ſirde ſahp muhſu ſmuku dahrsu apſlatotees: wiſas rohſes, ari zitas pukes, lohku andſeſchanas ſkoha, ſemenes, wiſs, wiſs pagalam! Tahdu ſeemu es, firmu galwu peedſihwojis un 20 gadus weenâ weetâ par dahrsneeku buhdams, wehl ne-efmu redſejis.

Mahrtinſch. Waj tu jaw 20 gadus ſchimi weetâ eſi?

Mikelis. Tâ nu gan ir, bet dohmaju, ka driht ſcho weetu aſtataſſchu un pee maneeem behrneem aifeeſchu.

Mahrtinſch. Kapeh; tad to dariſi? Tew jaw labas eenahſſchanas un deesgan wehl ſpehka, jo prohjam tahdu ſmuku darbu iſweſt un — if gadus tatſchu tahda ſalna nebuhs.

Mikelis. Tadeht gan nu ne-aſtataſſchu weetu, bet mans kungs (ne iſhtais, bet pahrwaldneeks) manim lohni grib pahſinaht wairak neka par 100 rublu un ari kahdus puhrus labibas atnemt. Ta tatſchu ir grehta leeta, ka zilwekam, kas 20 gadus gohdigi ſtrahdajis un wehl war ſtrahdaht, tahdu algu peeſſchir. Kad par leetahm, kas paſaulê noteek, druſzin pahrdohma, tad war gan ſajiht: par jalks-notureſchanu, waj ar waj beſ printſcheem, waj nu ar jeb beſ kamanahm un wehl dauds zitahm leetahm naudas deesgan. Ja, ja

Mahrtinſch. Nu diſiwo weſals, Deems lai tew palihdi!

Mikelis. Ja, ja, fur tad tralali eet kâ paſaulê. —e—

Ari pamahte.

Ne tahtu no Tilſites pilſſehtaſ pee kahdas meſcha-kunga muſſſchas ſtahweja ſeena kaudſe. Preeſſch pahri nedelahm tika ſeens eeweſts. Seenu kraujoht atrada uhdra mahtiti (Fiſch-otter), kura bija kaudſe eekaiſſiſuſe midſeni. Batei winai iſde-wahs iſſpruſt, bet winas trihs behrnus uhdrenus dabuja rohkâ. Tee bija wiſai jaunini, ja dauds, tad tilai kahdas trihs deenas wezi un wehl ſtulbi (jo uhdreni tapat kâ kuzeni un lakeni ſtulbi peedſimſt). Maſohs uhdrenus uſtureht gribedami peelaida tohs pee kakes, kuzai nemanohht winas lakenus bija eepreeſſchu atnehmſchi. Kake laikam uhdrenus par lakeneem eeraudſidama, ſawus jaumohs paherhnus apkoſhj ar leelu ruh-pibu un gahdibu, ar kahdu wina ſawus paſſchas behrnus apkoſhpa. Uhdreneem, kâ rahdahs, kakes koſpſchana iſdohdahs par labu, jo tee ir ſpirgti un aug, ka preeſs ko paſſatitees. —

Smalkaka ſtihdſina.

Zil plahminus un ſmalzinus war daschus metalus (ſudrabu, ſeltu, platinu) iſſtrahdaht, to peerahda apſeltiſchana jeb apſudraboſchana, kas karam paſſſitama, jo kas nebuhs kahdu apſudrabetu jeb apſeltitu leetu redſejis. Bet wehl no wairak apbrehnojama ſmalkuma kahds mahzihts kungs Wollſtonis patariſſja drahti jeb ſtihdſianu ij platinas metaka (balta ſelta). Eſhi ſtihdſina bija til ſmalka, ka 282 tahdu ſtihdſianu buhtu wajjadſejis koſpâ jalikt, lai to waretu eeraudſiht. No tam jaw ſtihdſinas apbrehnojams ſmalkums prohtams, bet war wehl zitadi winas ſmalkumu iſſkaidroht, prohti: kad til ſmalka ſtihdſina buhtu 2 juhdses gara, tad wina wairak neſwertu, kâ tilai weenu lohti.

Turku ſwehtumi.

Turku prahweets un tizibas dibinatajs, kâ jaw ſinams, ir Mahumeds. No Mahumeda eſoht atlikuſchas daschas leetas, ko Turku tizige kâ leelus ſwehtumus uſglaba un gohda. Schee ſwehtumi jeb relikwijas ir ſchabdi: 1 karohgs, 1 mehtelis, Mahumeda bahrsda, 1 Mahumeda preeſſchas ſohbs un 1 akmens, uſ kuru Mahumeds ſawu kahju uſlizis, kad winſch pee Kaabas buhweschanas Mekka walihdſejis un kura (akmeni) kahjas eespeedums wehl ſchim brihſcham redſams. Minetais karohgs eſoht bijis preeſſchakaramais preeſſch Mahumeda mihta-kahs ſeewas Meſchas iſtabas. Karohgs ir melns un teek no Turkeem par leelu ſwehtumu aſſihts, tâ ka tagadejs Turku ſultans nodohmajis ſcho karohgu likt wehzihaht, lai ſawu walſti waretu no breeſmahm iſglahbt. Mahumeda mehtelis ir praſſis Arabeeſſchu mehtelis, kas if gadus reis teek moſchejâ (baſnizâ) iſkahrts, un tad no tizigeem teek butſchohts. Mahumeda bahrsda, pee kuras Turki mehdi ſwehreht, ir 3 zelas gara un gaiſchi ruda. Mahumeda ſohbs ir tas, kuruſch winam kahdâ kautinâ tizis iſſiſts un ko wina beedri atraduſchi. Tas akmens ir balts un iſchetri ſtuhrigs.

Apdohmigam zilwekam gan prahtâ ſchaujahs, waj ar ſcheem ſwehtumeem naw wiltiba, bet Turks pee tam nedrihtſt ſchau-bitees, ja grib paradihſe tilt.

Atreebſchauhâs.

* Kahdâ leelâ pilſſehtaſ gahja kahds jaw peedſihwojis wihrs pa celu un rehja kâ ſuns, zaur ko winam leels lauſchu bars pakai nahja un pahr winu brihnojahs. Tê uſ reis atrohдахs to apbrehnotaju barâ kahds pilſſehtaſ kahrtibas uſraugs un aiſleedſa muhſu wihtam reet. Bet ſchihſ nelikahs kaweht, bet uſ kahrtibas uſrauga jautajchanas it meerigi atbildeja:

„Mans pudelis, par kuru es if gadus puſohtra dahldera galwas naudas maſſaju, ſchodeem iſſtrehja uſ eelas beſ ſawas „mar-kas“ un tuhdat to notwehra un noſita; talabad gribu tohs puſohtra dahldeus patſ jawu puhdeka weetâ noreet.“ P. Gr.

Sawada atlihdsinaſchana.

Kolmares pilſſehtaſ neſen nomira kahds adwokats, kas mir-dams ſawas pilſſehtaſ traku- jeb ahrprahtigo ſlimneeku-namam bija dahwinajis 100,000 franku (kahdus 25,000 rubl.). „Scho naudu,“ tâ minetais adwokats ſawâ teſtamentê ſaka, „efmu no ſchihſ pilſſehtaſ nerrahm pelnijis, tapeh; mana dahwana preeſſch ahrprahtigo iſahreſteſchanas tilai ir kaiſna atlihdsinaſchana.“

P e h t u m s .

Kahds iſrehtinajis, zil burtu jeb bohſtabi ir leelâ Meijera lekſikonâ (Conversations-Lexicon) un tad burtu ſkaitlu ar grab-matas dahrgumu ſalihdsinadams atradis, ka par 1 kapeiku laſitajs dabuhn wairak neka 20,000 burtu.

B r i h n u m s .

Wezi rakſmeeli ſaka, ka prahtneeks ne par ko nebrihnahs, un wineem kaiſniba, jo brihnumi deenu no deenas maſinajahs, ſihdi to leelako brihnumu ſaſneegs, ka brihnumu wairſ naw.

Atbiledams redaktehs Ernst Plateſ.